

אמר עזמות...

הנכם זוכרים בודאי, חביבי הקוראים, מה שספרתי לכם לפני ירחים מספר כיצד מסדרים בת"א עסק של 5000 לא"י ע"י מודעה בעשרים גרוש, ועכשיו אלמדכם. דעת כיצד אפשר להיות קליאנט בכל הבנקים בירושלים ולהשיג מהם גמ"ה של 25 לא"י מבלי לשלם אפילו שוה פרוטה ואפילו כונב הלטאה — גמ"ה של אמת...

המצאה זו אינה שלי חסידשלום ו, לא צמחה על אשפתנו, אלא ששמעתי זה עכשיו מפי סוחר יהודי מר דרעהבאג אשר כשמו בן הוא, ואני אמסר לכם את דבריו מלה במלה, בלא חסר ובלא יתיר, לשם אינפורמציה, לשעת הצורך...

— שמע נא ר' עזמות, הוא פותח ואומר, את המעשה, כי יוכל להיות לך לתועלת ליום ששני... לפני שבועות אחדים הייתי זקוק, לא עליכם, לעשרים וחמשי לא"י כדי לשלם שכר דורה. בעל-הבית דחק ובכיסי אין פרומה לפורטה, כמה שנאמר. — מה לעשות?

לא אמרתי נואש. הוצאתי מכיסי את רשימת הבנקים שלי בירושלים הערוכה אצלי עפ"י סדר א"ב כדי שלא להטיל קנאה בסעודה, שהריני ב"ה קליאנט בכל הבנקים בנין בנק, "שלנו" או ג"ח וקרדיט איני מבחין כלל בין בנק, "שלנו" או "שלכם" ואיני מטיף הרם גם על הבנק הגרמני, ולא זאת אלא שאיני מבדיל בין בנק גדול לקטן כדי שלא לבייש מי שאין לו אפילו 25 לא"י בקופתו או שאין לו קפה בכלל...

בקיצור, עליתי אל הבנק הדתי בדירתו החדשה והנאה שבמגרש הרוסי ולאחר שחבשתי יד-כולקת זעירה ושחורה על קצה הראש, נתקבלתי בספ"י ומיד קבלתי ג"ה של 25 לא"י ליום אחד, לשלם ביום המחרת...

נטלתי מכיסי את פנקס-השיקים החברוני (יש לי המיד בכיסי למשמרת פנקס מכל בנק עם בוליים

מבועים מראש, כנחונ, וכלי זיני עלי... ומספרתי להנהלה רמחאה לפקודה על הבנק החברוני על סך 25 לא"י בחתימתי המסולסלת יפה יפה, שכן בע"י חריסין וג"ח נוהגים. סלסול בחתימתם, וכל המרכה בכלסולו עד שאין רשומו ניכר ודומה לבי"צים המטורפות בקערה, הרי זה משובח.

עוד לא הספקתי לתחוב את הכסף בכיסי, ושתי רגלי אצו רצו ישר אל הרבי-המנהל ואמרתי לו שמחר, בלי נדר, בכוא אליהם המחאה שלי ע"ס 25 לא"י, ייטיב להודיעני תומ"ץ בתיליפון.

— מחיאתי! — עונה הרבי-המנהל בז'רנון — מה לא עושים בשביל "קליאנט"?

ויהי בקר ויהי צהרים יום רביעי, והתיליפון מצלצל מרר... מרר! — מי מדבר? — מהבנק החברוני... — מסתמא ההמהאה שלי? — מקדים אני ושואל.

לא שהיתי הרבה, בדקתי את רשימתי, הוצאתי את פנקס-השיקים האיטלקי, לפי התור, וכתבתי באותיות עבריות דוחא (כי כל הדרכים ואפילו העברית מובילות לרומא...) שיש ע"ס 25 לא"י לפי קודת הבנק החברוני, ליום המחרת. כלומר יום ד' משי, כרי להרויח ארבעה ימים—יום ח', ו' שבת-קדש שלנו ויום המנוחה שלהם. וזה דרכי בקדש מימים ימימה להציג את כל שטרותי והמדיאותי, שיארע זמנם בשבתות ובימים-טובים וביעיר בשלשת ימי שבתון שבשבוע, מחמת שמוסרי פין מן החול אל הקודש בארץ הקדושה המשולטת שלנו.

ובשני בשבת, זה היום המוכן לפורעניות, שכל הסוחרים נופלים על פניהם ב"תחנון" לפני מנהלי הבנקים, עשיתי את דרכי ישר אל הבנק הרומי, נגשתי אל הפקיד היהודי והצעתי לו המי

האה על הבנק הערבי לשני ימים. כתבתי את השיק בלטינית וחתמתי על בול אחד בעברית ועל השני בערבית — בכל שלש השפות הרשמיות. — וגפטרתי מן העסק.

עברו שלשה ימים בדיוק ואני הופעתי בבני של בני-דודנו. השחזתי את לשוני היטב בערבית "נאחאוית" ובכל אותיות הגרוניות עם ה"חיתים", ה"עינים" וה"סופים", וכחשש שמא יודדו הגויים לשלח את המחאתי אל הבנק, "שלא כדרכם" של יתר הבנקים, כלומר: למחרתו, אלא דוקא מיד וכיפה-שעה-ראחת קודם, — נוכרתי פתאום בפסוק הידוע: "הרוצה לשקר ירחיק המחאתו", והצעתי לפניהם לתת להם, "שיק טוב על "תל-אביב"..."

— "טא-ו-יב!" — ענה הפקיד בחכיבותו המזרחית.

לא עברו ימים מועטים, והתהילו עפ"י "טיליפונים" מת"א להכא ומהכא להתם, מהבנק המקומי אלי וממני אליהם, עד שהסכימו סו"ס לקבל ממני — "מינשאן-כאטרי" — ובלית ברירה שיש אחר על בנק אנגלי בעירנו. וכך—מספר לי הדובר בי — נזרקתי כדור רגל בין בנק לבנק, מברקלים לעותומן, מאפ"ס לקפת-עם, מהלואה וחי סכון לבנק-הסכון, מניון לירושלים, מתהיה לשפע ומתורה לדעת, ולקסתי בולים וחתמתי שיקים ליום המחרת, וליום חמישי, ותווד הליכה. עד שחזר הענין לבעלי הראשונים — לבנק הדתי...

— הכלל, הוא אומר בסוף דבריו, מי שירע ל"א לא אחרי התנאים דלקמן, מובטח לו שישגי גמ"ה של 25 לא"י ויותר בלא רביה ובלא תשלום כל ימי חייו, דהיינו:

קליאנט בכל הבנקים, פנקסים מכל הבנקים מניות — לאו דוקא! הלוואות וג"ח — דוקא!

והעיקר — שיחליף את המחאותיו בכל יום, לקיים מה שנאמר: "חדשים לבקרים רבה אמונתך"...

* * *

ואם תרצו לדעת, רבותי, כיצד אפשר להדייח בכל יום מהנהלת הרכבת 55 מיל, באופן כשר וחוקי ובלא טרחה יתרה—תרכינא את אזניכם קצת אלי ושמעתם ממני, לא מה שספרו לי אחרים, אלא בדיוי אני הוה עובדא.

בזמן האחרון, נסעתי ביום חששי ברכבת חדשה מהיפה לירושלים דרך "ראס-אל-עין", כנהוג. ואולם בהגיעי אל התחנה הזו ראיתי כי השעה מאוחרת וכחשש שמא לא אשיג בת"א את המכונית האחרונה לירושלים. כי היום ערבי-שבת-קדש, ושלא אבוא חסידשלום לידי חלול השבת—החלטתי להמשיך את דרכי ברכבת ללוד ומשם לירושלים.

— מה מהיר הכרטיס מראס-אל-עין לירושלים? — שאלתי מאת המפקח האהוד.

— תשעה עשר גרוש וחצי! — ענה לי.

— ומה מהיר הכרטיס מראס-אל-עין ללוד? — הוספתי לשאל.

— 6 גרוש.

— ומללוד לירושלים? — רק 8 גרוש.

ובכן, מה עשיתי? — שלמתי 6 גרוש לליד ושם קניתי כרטיס ב"8 גרוש, והוצאתי בס"ה: 14 גרוש, ונמצא שהרוחתי 55 מיל, ריוח נקי, וגם קיימתי מצוה גדולה להוציא מהרכבת "שערה"...

* * *

ואתו המשחקהאמן של "הבימה" בת"א לאחר שקרא, כנראה, את המאמרים של בן-צבי ובן-אב"ו בדבר "עיבור" השמות הלועזים בארצנו, נמר אומר להשליך אחרי גוו את שמו, "הנלתי" ולהקרא בשם עברי אמתי, מקורי ותנכי, אשר יודיע בעבריותו הביבליית על מודעות "הבימה" ברובות קריה ועל התכניות באולם התיאטרון.

מה עשה? — הלך ישר לעדה הממונה לקביעת שמות עבריים בת"א ואמר להם: "אנא בשים!"

ישבו חברי הועדה על המדוכה, הקרו ואזנו,

חשבו וחשבו עד שנפל אחד מהם על המצאה נפלאה אשר לא יערוה הכמי לב (כנראה, הממציא של "עדלידע"), דפק בידו על מצחו וקרא כארכי-טרום בשעתו: מצאתי! יש לי בשבילך, מר קליאצ'קין, שם מתאים מן התנ"ך, שם ב"ב"ל. טהור, כפתור ופרח!... מעכשיו יקרא שמך בישראל גדי ב"ס"י, כלומר: "קלאצ'קי ברוסית"...

כששמע המשחח שלנו את השם הנכבד והנורא הזה מפורש יוצא מפי הכהן הגדול של הועדה העברית, הרים את שתי רגליו וברח ב"גדי" וכ"סוס" גם יחד.

— הריני טוהר, הוא אומר, על השם הביבלי הזה... אי-אפשי בכל הגן הזיאוולוגי הזה של גדיים ובני-סוסים!...

הוא נשבע אח"כ לפני מנין של יהודים ויהודיות, שלעולם לא יהליף את שמו למרות "גלויות" -- זה שמו וזה זכרו לעולם ועד, אמן!

* * *

והידעתם, רבותי, מפני מה זכה בן-צבי לתואר-הכבוד M. B. E. ?

— לא!

— ובכן, תלמידי הבקי בר"ת של האנגלים יודע את זאת, הוא עשה נומריסון ומצא שזה מה-איים דוקא לבן-צבי:

Member Benzwi Everywhere

כלומר, שהוא חבר לכל מקום:

לגוד העברי שנתפור,

וחבר העיריה שנתפטר,

בועד הלאומי הוא הננרל

ובאספות הוא שר את ה"אינטרנציונל"...

— רגל שמאלית ב"הסתדרות"

ורגל ימנית ב"קיסרות"...

ואם אמנם ראשיתו מצער, כלומר: ש"תואר" כבוד" זה הוא רק הדרגה הראשונה והקטנה שב"עליות", ולפי דעת הרביזיוניסטים יש בו טעם לפגם ולפגיעה חסידשלום בכבוד עם ישראל ולא

עוד אלא ש"נישאן" כזה יש לדבריהם לכל פקיד קטן "משלהם" ואפילו לנהג של הנציב, — הרי בכ"ז אין לוותר על "חברות" של המלך, ודרגא-נחיתה זו עלולה להוביל את החתן דגן בנרם המעולה, ואי"ה בעוד 15 שנה, יזכה סו"ס למדרגת "סיר" באנגליה ויקרא שמו בישראל :

סיר אי-ג'וקס בן-צב"י... * * *

ולסוף רוצה אני לספר לכם ע"ה ח"ב, לא נגד סחורות גרמניה, אלא נגד כולל האונגרים ביהושלים עיה"ס.

זהו, רבותי, מעשה נורא שלא יערו אבותינו ואשר לא יאומן כי יכופר, אבל מעשה שהיה באס-רוחג של שבועות.

מה קרה? — ממנוי הכולל של "שומרי התומות" הוציאו נזרה על כל האברכים מלומדי הישיבה שבשכונת האונגרים, לצוות על נשיחם הצעירות לגזו את שערותיהן, "עד היסוד", וכל מי שלא יציית לפקודתם ואשתו תשאיר אפילו שיעה אחת קטנה, שהיא עלולה, כידוע, להביא את הבת הרים דהאידינא לידי הרחורים חס ושלום—אהת דתו להפסיק את משכרתו ושלא יקבל "דמי ישי" בה".

והנה, ביום החמשי באסרו חג של שבועות, נתקבצו כל בני הישיבה, ואחר תפילת ערבית פה-הו את ארון הקדש, עמדו לפניו, תקעו בשני שופרות גדולים ז' פעמים, תקיעה, שברים, תרועה, ותקיעה גדולה, עד שנודעו אמות הספים ויתרד כל העם ה"אונגרי". ולא עוד אלא, שלאחר גמר "טקס" החרם בישיבה, יצאה התהלכה ובראשה שני התוקעים והמושכים ביובלות, וכלם סבבו בש"כונות ישראל והכריזו בקול רם את החרם על הממונים והמנהלים של הכולל שלהם בגלל "הגזרה" הקשה שלהם...

כפי שמודיעים לי ברנע האחרון, עוד לא נת-יישב הענין, ומי יודע מה ילד יום?...